

SKRZYPCZAK JAN (1886-1947)

Urodził się 14 grudnia 1886 roku w Dębinie (koło Krobi; obecnie miejscowość ta już nie istnieje), w rodzinie Piotra i Weroniki z domu Klemczak. Od 6 do 14 roku życia uczęszczał do siedmio-klasowej szkoły elementarnej w Poznaniu. W 1901 roku w szkole przy ul. św. Marcin uczestniczył w strajku szkolnym. W latach 1901-1905 należał do Towarzystwa Terminatorów. Później należał do Towarzystwa Młodzieży Polskiej, Towarzystwa Robotników, Towarzystwa Iskra i Towarzystwa Gimnastycznego Sokół. Po ukończeniu szkoły wyuczył się zawodu kamieniarsko-rzeźbiarskiego i pracował w różnych firmach.

W sierpniu 1914 roku powołany został do służby wojskowej w armii pruskiej. W 1915 roku służył w 37. pułku piechoty na Ratajach w Poznaniu. W 1916 roku został urlopowany z wojska. Od grudnia 1917 roku należał do Tajnej Organizacji Wojskowej POW w Poznaniu pod dowództwem Jana Kalinowskiego i Jana Kąkolewskiego. Po wybuchu powstania wielkopolskiego brał udział w walkach w Poznaniu, o lotnisko w Ławicy i pod Szubinem. Następnie został skierowany przez administrację garnizonu w Poznaniu do służby w Szefostwie Służby Intendentury w stopniu podporucznika. Latem 1920 roku ochotniczo zgłosił się do walki z najazdem bolszewickim, jednak ze względu na obowiązki służbowe nie otrzymał od przełożonych zezwolenia na wyjazd i nie brał udziału w walkach. Otrzymał jednak rozkaz przygotowania w Poznaniu kwater na ewentualność ewakuacji ludności Warszawy.

Po zwolnieniu z wojska w styczniu 1923 roku wraz z rodziną osiedlił się w Lesznie, gdzie prowadził przedsiębiorstwo kamieniarsko-rzeźbiarskie. Był autorem i wykonawcą Pomnika Wdzięczności w Lesznie; od 15 marca 1923 był członkiem komitetu budowy tego pomnika. Od 1 października 1927 roku do 15 stycznia 1928 roku w koszarach głównych 55. pułku piechoty w Lesznie przy ul. Raławickiej zbudował pomnik ku czci poległych żołnierzy tego pułku w wojnie polsko-bolszewickiej. W 1924 roku był prezesem koła Towarzystwa Powstańców Wielkopolskich w Lesznie oraz członkiem Związku Peowiaków. 19 stycznia 1928 roku w dniu święta pułkowego pomnik poświęcił biskup polowy WP generał Stanisław Gall. Na uroczystości obecny był Jan Skrzypczak. W lipcu 1936 roku w Pawłowicach odsłonięty został pomnik ku czci poległych powstańców wielkopolskich, jego autorstwa i przez niego wykonany. 2 maja 1937 roku odsłonięto jego pomnik w Kąkolewie poświęcony powstańcom wielkopolskim. W 1937 roku powołany został do Prezydium Regionalnej Wystawy Rzemieślniczo-Przemysłowej, którą zorganizowano w Lesznie w dniach 8 do 15 sierpnia 1937 roku. Podobny pomnik, ku czci poległych powstańców wielkopolskich, jego autorstwa został odsłonięty w Osiecznej 28 października 1938 roku.

Podczas okupacji niemieckiej pracował przymusowo dla Niemców w budownictwie w Poznaniu. W wypadku przy pracy stracił jedno oko. Po zakończeniu II wojny światowej wrócił do Leszna i dalej prowadził swój zakład rzeźbiarsko-kamieniarski. Był wykonawcą pomnika upamiętniającego rozstrzelanych mieszkańców powiatu leszczyńskiego. Pomnik został odsłonięty w 6. rocznicę zbrodni, 21 października 1945 roku w miejscu rozstrzelania w Lesznie na Placu Kościuszki.

Od 12 października 1910 roku żonaty z Marią z domu Fitzmann (zm. 11 września 1953 roku w Lesznie), z którą miał sześcioro dzieci: Edmunda (ur. 11 listopada 1911), Janinę (ur. 13 grudnia 1915), Jadwigę (ur. 13 października 1917), Irenę (ur. 15 września 1920), Bolesława (ur. 18 stycznia 1923) i Krystynę (ur. 30 czerwca 1929).

Zmarł 21 października 1947 roku w Lesznie i został pochowany na cmentarzu parafialnym przy ulicy Kąkolewskiej.

Był odznaczony Medalem Niepodległości (1933), Medalem Pamiątkowym Za Wojnę 1918-1921 i Odznaką Pamiątkową Wojsk Wielkopolskich.

M. Tomkowiak, *Skrzypczak Jan (1886-1947)*, [w:] *Powstańcy wielkopolscy... Biogramy uczestników powstania wielkopolskiego 1918/1919*, T. VI., Poznań 2009, s. 181-182.